

GYÖNGYMONDATOK.

(Ujkori íróktól.)

Értelem. Értelmiség.

Megérteni a multat megbánás nélkül, elhordozni a jelent jobbitgatással, reményleni a jövőt előkészítéssel: im ez a bölcs emberek és jótékony intézetek törvénye! *Lamartine.*

Az emberi értelemnek határai vannak; nemcsak egy ember nem tudhat mindent, de azt sem tudhatja az egészből, amit mások tudnak. *Rousseau.*

Felsőbb értelmű emberek egymást kitalálják, felkeresik; van egy közös nyelvök, melyet csak ők beszélhetnek, érthetnek. *Condorcet.*

Mikor valaki mindig egyedül szól, elhiszi végre, hogy ő mindig okosan beszél, és hogy ellene szólani nem is lehetne. *Kármán József.*

A dolgok történelmének ellentéteiben folyvást csodálkozva nem bámulni, — az erény nemes ingerét a porban is felismerni, a bűnt a trónokon is szerencsésnek nem nevezni, — a mennydörgések istenét akkor is tisztelni, mikor nem mennydörög, az élet köteles felhasználását örömmel venni, — a reánk mért halált sem nem kívánni, sem attól nem irtózni: ezeket nekünk az értelem, a bölcsesség tapasztalatai adják meg. *Hagedorn.*

Legyen valaki bármily értelmes, de ha szenvedélyei és előítéletei vannak, nincs tőle mit remélni. *Malbranche.*

Lenevetni az értelmeseket a bolondok kiváltsága: ezek olyanok a világban, mint az udvari belondok, akarom mondani, következetlenek. *La Bruyère.*

Mindenkinél megvan természet útján az érzelem azon bizonyos mértéke, melyet birnia kell. Ezen a lélekben meglevő értelmi erőket nevelés útján fejleszteni lehet, de a meg nem levőket oda beilleszteni nem. *Kleist.*

Érték

Minden érték önmagát dicséri. *Shakespeare.*

A kis lelkű és törpe szellemű emberek olyanok, mint a hosszú nyaku és szűk szádu keskeny üvegek, melyekből mentől vékonyabban jön ki, ami bennök van, annál lármásabb bugyogással történik. *Saphir.*

Hogy lehet a kis helyzetű ember is valami? úgy, hogy tegye helyesen a kisszerűt; mert hiszen a nagyszerűekben is ép ezt szükség tenni. *Göthe.*

A csupa testi képességek, milyenek: nagy erő bátorság nélkül, szép termet ügyesség nélkül, szép arcz lélek és érzület nélkül, kitünő fürgeség magatartás nélkül — felébreszthetik ugyan a bámulat csekély fokozatát, de soha is elragadtatásra nem birhatnak. De a nagy értelem, jeles érzület, élénk képzelődés, éles felfogás, mindenapiságon felül emelkedő lélektehetségek, melyek váratlanul lepnek meg, — lelkünket elragadják, s azt magát maga fölibe emelik. *Mendelsohn.*

A valódi értéket az ellenségben is felfedezzük és tiszteljük. *Fontenelle.*

É r z é k.

Szükség, hogy érzékeinken a kötelesség jogos hatalommal uralkodjék. *Cornille Tamás.*

A szív egy érzületének, egy mozdulatának több hitele van a lélek előtt, mint a bölcsészek minden jeles mondatainak. *Lambert örgrófné.*

É r z ü l e t. É r z é s.

Érzéseink fogalmainktól függenek, s mikor bizonyos irányban elindultak, nehezen lehet megváltoztatni. *Rousseau.*

Vannak nyelvhasználat nélküli jelek, melyek a titkos érzületet nyilvánítják: egy sohaj, egy tekintet, egy szerény elpirulás, egy hallgatás elégséges a szív kimagyarázására. *Molière.*

Az érzés a rokonlelkek örömét egybeolvasztja; a szigorú bírálat a legbensőbb barátokat is eltávolítja. *Mendelsohn*

E s e m é n y.

Minden nagy esemény a földtekén olyan, mint maga a földteke, melynek fele részét a nap világítja, s a más fele homályba merült. *Voltaire.*

Minden lehetséges; és a mi most nem, az lehet következőleg. 2-k. *Fridrik.*

Az események megváltoztatják az embereket. *id. Dumas.*

E s k ü.

Minden gonosztevő hamis esküvel segít magán. *Racine.*

Az esküdözést el kell távoztatni. Egy becsületes ember becsület szavának eskü tekintélyével kell birni. *Lambert örgrófné.*

A sok és nagy esküdözés, még a legközbösebb tárgyak elbeszélésénél is, valamint nem Isten szerinti, úgy nem is egyez a társalgás izlésével. *La Bruyère.*

É s z.

A lángész nem oroz, hanem hódít; tartományt szerez, melyet birodalmához csatol; annak törvényt szab, alattvalóival megnépesíti, kinyújtja felette arany királyi pálcáját, és senki sem meri neki mondani szép országának látására: Ez a földtábla nem része örökségednek! *Id. Dumas.*

Gyűjtötte: KISS MIHÁLY.

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

DIE LEHREN VON Victor Hugo, Leo Tolstoj und Emile Zola über die Aufgaben des Lebens. Von Dr. A. Rauber. Leipzig, 1896. 31. l. A dorpati egyetemi tanára e népszerűbb stílusban írt felolvasásában, melyet az egyetemi hallgatók segélyző egyesületében 1895. dec. 8-án tartott, ugyanazzal a kérdéssel foglalkozik más czim alatt, melylyel a »Ker. Magvető« 1894. 3. füzeté T o l s z t o j gróf boldogságtana cz. cikke. Az egyezés oly szembetűnő, hogy folyóiratunk cikkének íróját átvétellel lehetne vádolni, ha a kérdéses füzet előbb jelent volna meg. A lényegesebb eltérés a két cikk között az, hogy Rauber az alkalomhoz szabott czállal a kérdést biológiai szempontból tárgyalja. A biológiai szempont Raubernél ott érvényesül, a hol íróival bírálólag, pótlólag és kiegészítőleg áll szemben. Az életfeladat kérdése egyike a legfontosabbaknak, de egyszersmind a legnehezebbeknek is. Megoldásától függ az emberi élet jóléte és boldogsága. A biologia azt tanítja, hogy az ember élő, állama alkotó, szellemi és anyagi kincseket gyűjtő lény. E tulajdonságokból feladatok születnek, a melyek munkát igényelnek, legyen ez szenvedő vagy cselekvő. Zola tehát, ki nem ismer szebb imádságot a munkánál, a biologia szempontjából helyes tanácsokat ad az ifjúságnak, mert a biológiának fő elve: munkálkodjál! Ha már ez az élet feladata, önként jó az a kérdés, hogy hát a nő is munkálkodjék? S ezzel a sokat vitatott s maig is eldöntetlen női kérdés, vagy nőemancipatio kérdésére tér. Természetes, hogy a munka sorompóit megnyitja a nők számára, ha csak részben is. Végül pedig arra az eredményre jut, hogy »minden lány előtt az a kettős feladat áll, hogy magának a kilátást a házasság elöl sohase zárja el, de sohase bízzék egyedül a házasságban«. De hát melyek azok a női hivatások? A nehéz szellemi és testi megfeszítéssel járó hivatások a férfi erejét is megpróbálják; ezekből tehát kizárja a nőket. Hanem ajánlja a gazdasági, kereskedői, nevelői, betegápolói és orvosi hivatásokat. Ugyanazok, a melyeket a gyakorlat már igénybe vett a nők részére. Ez alapon állva, csak természetes tehát az egyenjogosultság kérdésére adott felelete, hogy a nő és férfi, mint emberek, egyenlők, de nem mint munkások. Rauber a kérdés történetéhez nem járul új adattal, nem tudja elég meleg szeretettel körülvenni a tárgyalt írókat, tulságosan erős nála a gondolkodó fő az érző szív jogainak rovására. De világosan, könnyen és folyékonyan ír s ez egy német tanártól nem ritkán már érdemszámba megy. (G. K.)

»BIBLIAI ELBESZÉLÉSEK ÉS BIBLIA-ISMERTETÉS.« Az első népiskolák, a második a gymnasiumok I. és II. osztálya számára. Irta dr. Bartók György ev. ref. pap és vallástanár. Ismeretes dolog, hogy a vallástanításhoz szükséges segéd-könyveink még kevés számmal vannak. E hiányon, hogy segítenünk kell, azt tudjuk. Dr. Bartók György tankönyvei is ide czéloznak. Az elbeszélések történeti egyszerűséggel vannak előadva, s kiváló fontosságuk abban van, hogy a